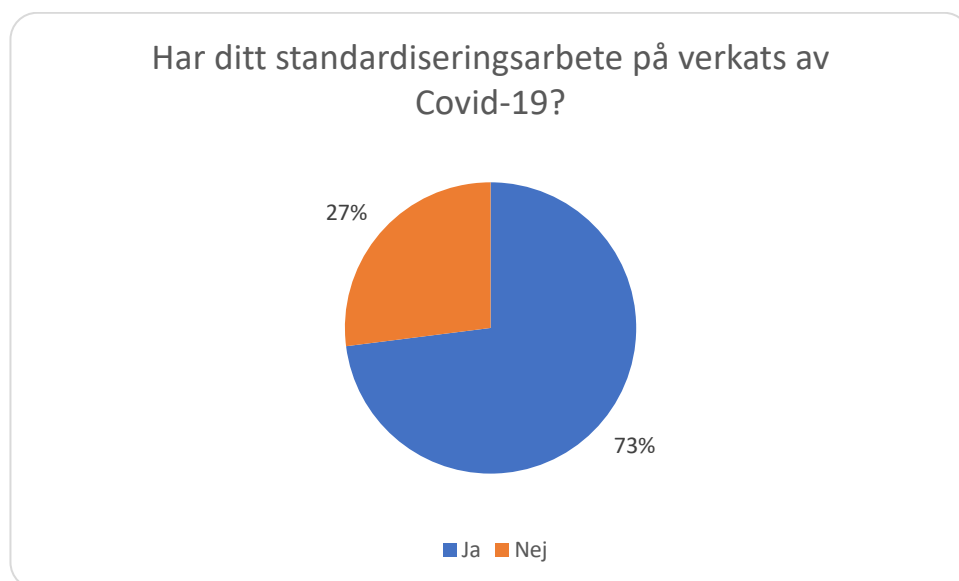

Sammanställning av enkätsvar –

Har ditt standardiseringsarbete påverkats av Coronapandemin?

Enkät utskickad 29 september 2020 till alla deltagare i SEKs standardiseringsverksamhet. Svarsfrekvens 21,4 %. Exempel på svarscommentarer ges i *kursiv text* nedan.

Fråga 1

73 % av respondenterna uppger att deras standardiseringsarbete har påverkats av Coronapandemin och covid-19. Den absolut största påverkan är att alla fysiska möten antingen har ställts in eller helt genomförts som digitala webb- och eller telefonmöten. Upplevelsen är att det är svårare att interagera i gruppen och att diskussionerna tenderar att bli långsammare. Att pågående projekt fördröjs när fysiska möten har ställts in.

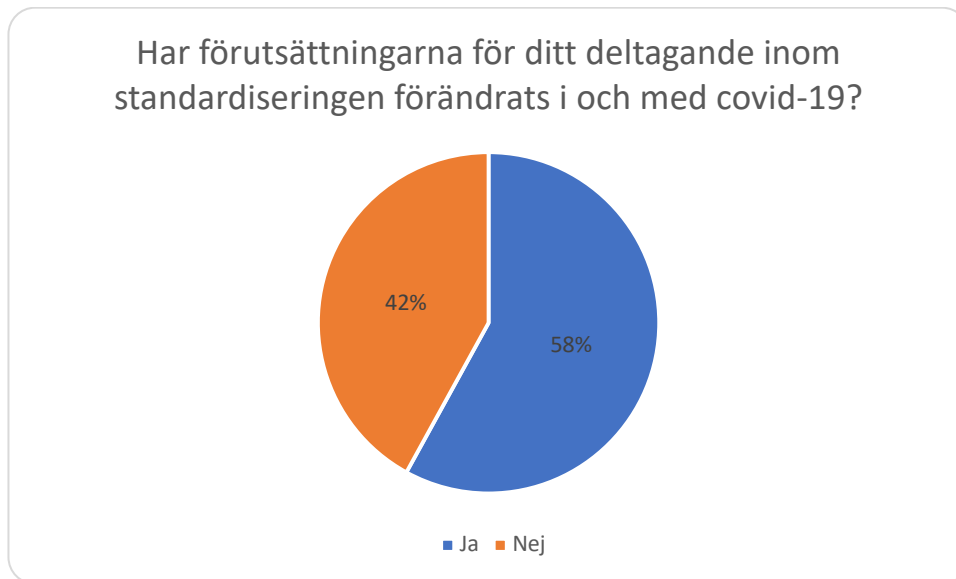
För nya deltagare i verksamheten har ett par svarat att det upplevts som svårare att komma in i arbetet som ny och att det är svårare att lära känna varandra. Det sociala fysiska mötet saknas av många, "vid-sidan-om-snacket" och de vidare diskussionerna i kaffepausen likaså. Direktkontakten med SEK-personal vid möten som hålls på kansliet är också saknad.

För de som deltar på internationell nivå upplevs det att tidsfönstret när möten kan genomföras har krympt pga deltagarnas olika tidszoner. Även språkbarriärer som förstärks i det digitala mötet lyfts fram som försvårande för arbetet, *Internationella möten, språkbarriär märks tydligare, vissa länder kan inte ta beslut vid sittande bord.*

Det finns även de som uppger att standardiseringsarbetet har påverkats men till det positiva och att de har haft mer tid än någonsin att lägga på standardiseringsarbetet, *Mer tid har*

kunna läggas på standardiseringsarbete när andra arbetsuppgifter inte kunnat utföras.
Deltagare anser också att möten har blivit mer effektiva.

Fråga 2

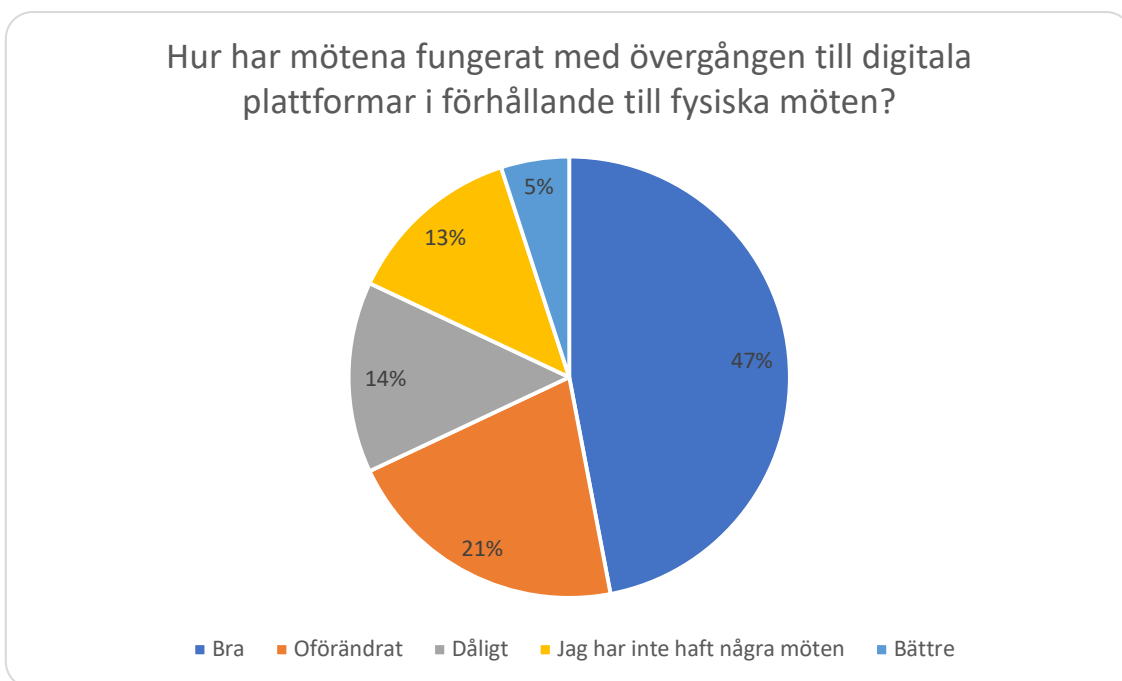

På frågan om förutsättningarna för deltagandet inom standardiseringen har förändrats i och med covid-19 svarar 58 % ja. Två deltagare anger att de varit tvungna att prioritera sina arbetsuppgifter på grund av permittering och ändrade prioriteringar från företagets sida.

Flera menar att digitala möten gör att standardiseringsarbetet tar längre tid då t ex språkförbistringar tenderar att öka. Respondenter upplever också att mötesdeltagare arbetar parallellt med annat vid online-möten, vilket minskar effektiviteten. Utan det fysiska mötet anses det också att diskussioner försvåras och att det är svårt att få till beslut under pågående möte. *Strukturen blir mer formell och dynamiken i mötena minskar.* Samtal vid pauser är saknat, de sociala, mer informella diskussionerna anses vara mycket värdefulla och något som är svårt att få till vid virtuella mötena.

De ändrade förutsättningarna ger även nya möjligheter. De som tidigare haft svårt att få resor godkända för standardiseringsmöten menar att övergången till digitala möten har underlättat deltagandet, *Företaget ogillar att jag gör långa resor för deltagande i TK-möten, detta är inget problem längre.* De digitala mötena har också öppnat upp för deltagare att kunna delta i fler standardiseringsmöten, inte minst inom IEC och CENELEC.

Fråga 3

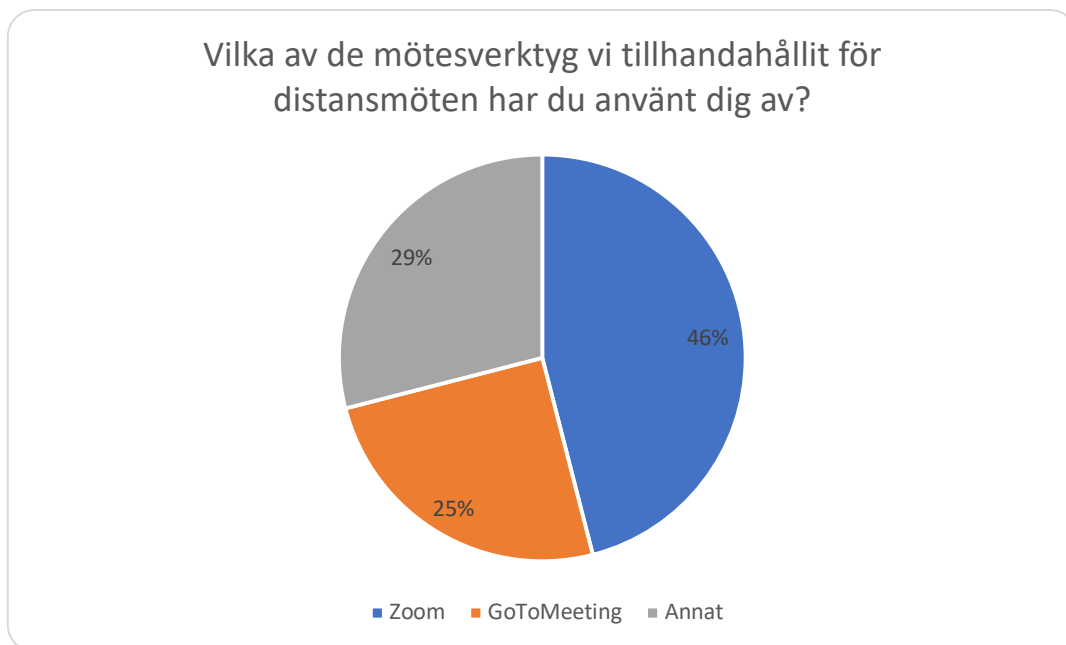
Bland de som anser att övergången till digitala plattformar har fungerat bättre i förhållande till fysiska möten anger några att mötena blir kortare, mer koncentrerade och effektivare. *Förvånansvärt effektiva möten tack vare goda förberedelser och god disciplin.*

Drygt en femtedel anser att utfallet är oförändrat, "arbetet flyter på". De flesta anger att övergången har både för- och nackdelar, det är positivt att deltagare inte kan prata i mun på varandra som vid de fysiska mötena, samtidigt förloras kroppsspråket. *Det är svårare att få till kompromisser och veta vad man har de olika intressenterna.*

Bland de som svarat att mötena har fungerat dåligt anges framför allt att de digitala plattformarna begränsar samarbete och diskussioner och att kvaliteten på mötena varierat från gång till gång. Att tekniken inte alltid fungerar och att alla inte kan använda alla plattformar ses också som försvårande. Andra saknar fikapauserna och den sociala delen i de fysiska mötena vilket är svårt att få till digitalt.

47 % anser att övergången har fungerat bra. Grundarbetet fungerar bra kortsiktigt men det nätverkande som behövs för det långsiktiga arbetet saknas. *Tekniskt sett fungerar det bra för de flesta och deltagandet är på samma nivå eller högre.* En person anger att de *digitala mötena har fungerat bra tack vare bra uppbackning från SEK.* Möten anses bli kortare och man kommer snabbare till beslut men kopplat till det finns samtidigt en osäkerhet i om man verkligen "har alla med sig". En åsikt är att modern teknik ger unika möjligheter och i många fall snabbar på processer.

Fråga 4

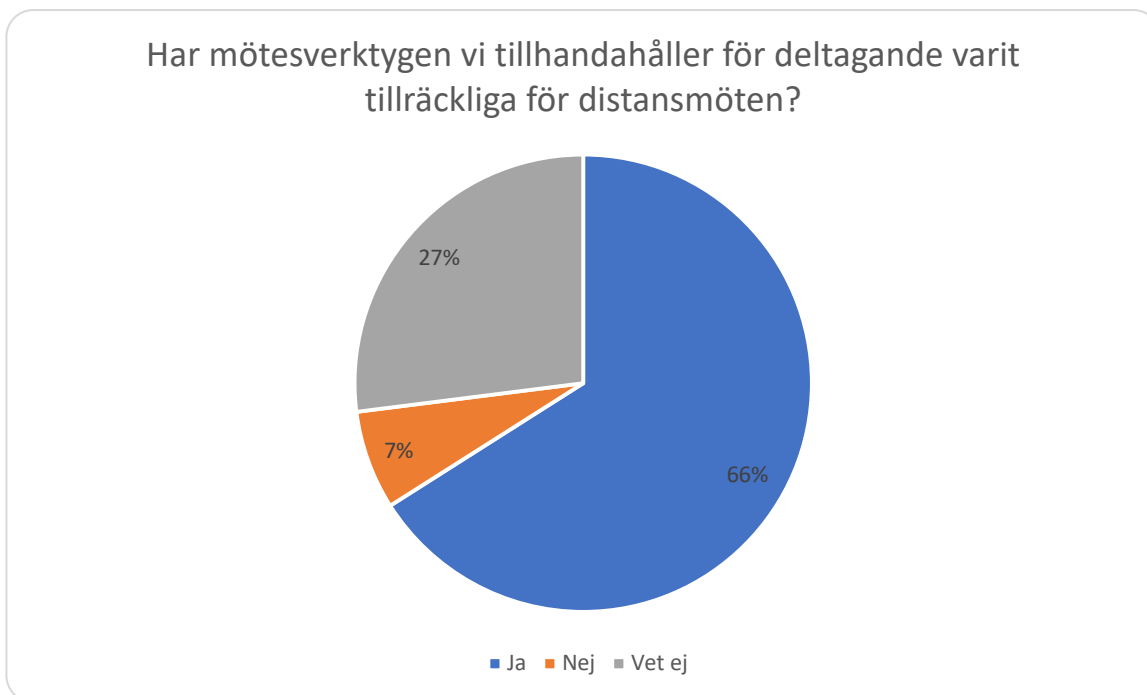

Zoom är det mötesverktyg som har använts av flest deltagare, 46 %, följt av GoToMeeting som använts av 25 %.

Av de 29 % som angett att de använt "annat" mötesverktyg har 70 % använt sig av Teams och 24 % av Skype, resterande har använt Webex, Polycom, Cisco och Google Meet.

Att Zoom är förbjudet att användas inom en del företag har deltagare löst genom att koppla upp sig via telefon eller sin privata dator.

Fråga 5

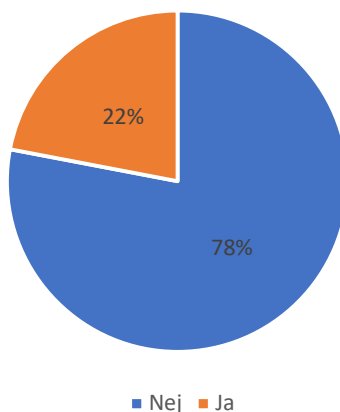
Majoriteten, 66 %, anser att de tillhandahållna verktygen varit tillräckliga. *Verktygen är bra och tillräckliga, problemet är att nätverkens kvalitet varierar mycket mellan regioner och att det alltid uppstår problem med ljud och bildöverföring från t ex Asien.* En respondent anger att denne hellre använder Teams eller Skype och då inte behöver boka via SEK eller IEC vilket upplevs krångligare och mindre flexibelt om någon ändring behöver göras.

Bland de 7 % som inte anser att mötesverktygen varit tillräckliga anges främst företags förbud mot användning av Zoom. På grund av detta har deltagare använt privata datorer vilket lett till att de saknat vissa dokument som legat på företagets server.

Bland de som svarat "vet ej" anges främst att de inte har genomfört något distansmöte eller att de använt sig av egna mötesverktyg såsom Teams och Skype.

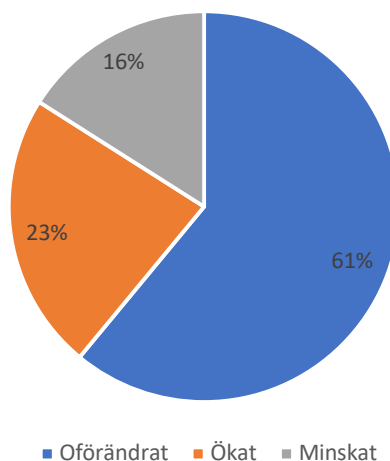
Fråga 6

Den 14 oktober övergår vi till att enbart använda Zoom, önskar du en genomgång av verktyget?

Fråga 7

Hur upplever du att antalet deltagare på mötena har varit i och med övergången till endast distansmöten?

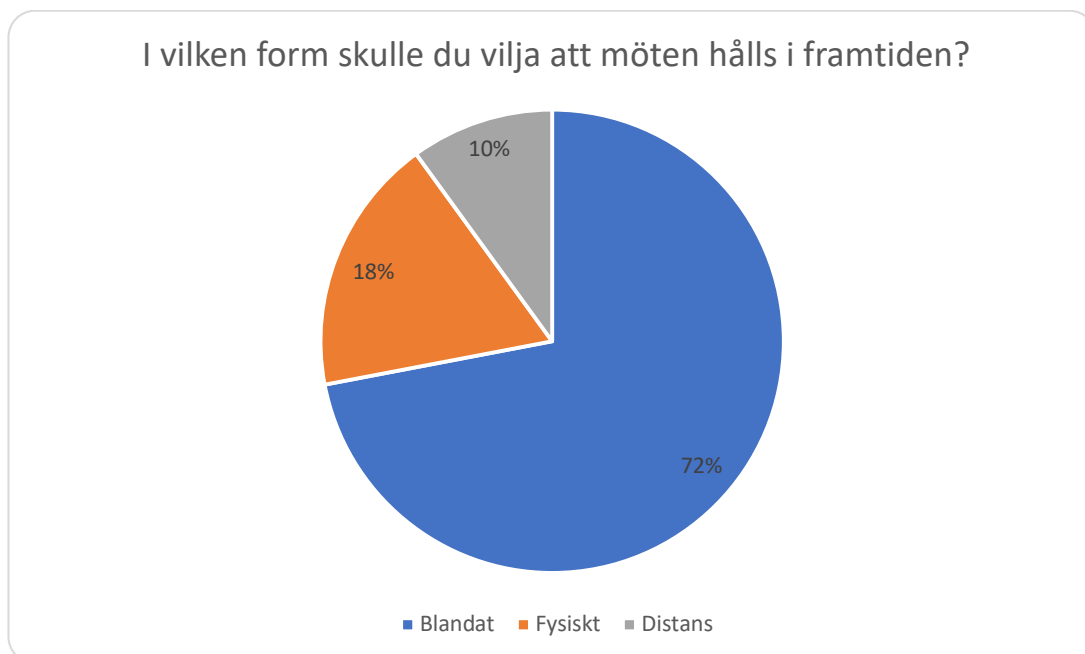
23 % av respondenterna ser ett ökat deltagande, *Personer som tidigare inte hade möjlighet att resa till möten kan nu delta på samma villkor som alla andra* och att det kan finnas en positiv effekt av distansmöten då länder som vanligen inte kommer på fysiska möten har deltagit. En ser dock ett problem i att det relativt sett är färre mötesdeltagare än vanligt som

yttrar sig. En person anger att deltagandet i en arbetsgrupp har gått från 20-30 deltagare på varje möte till 30-40 med fler deltagare från främst Asien och Nordamerika och förväntar sig att det ska öka ytterligare.

Bland de 16 % som anger att deltagandet minskat anges det bero på att man vid de fysiska mötena deltar på alla möten, medan man vid distansmöten tenderar att välja ut specifika möten. En ser en minskning av antalet deltagare på distansmöten men är inte säker på att det enbart beror på mötesformen som sådan. Distansmöten har säkert möjliggjort för några att delta som inte har haft eller har möjlighet att spendera pengar på resande, även om reserestriktioner inte förelegat.

Mer än hälften, 61 %, anser att antalet deltagare på möten är oförändrat. En person menar att det är många parametrar som kan påverka mötesnärvaron och att det är svårt att se engagemanget på de som loggat in, det är färre deltagare som yttrar sig jämfört med vid fysiska möten så vad betyder egentligen antalet i förhållande till slutresultatet? Det verkar dock vara lättare att samlas till korta möten om de sker digitalt.

Fråga 8

På frågan om i vilken form man skulle vilja att framtida möten hålls svarade 72 % av respondenterna att de önskade se en blandning av fysiska möten och distansmöten.

Flera framhåller att det fysiska mötet är en viktig del för standardiseringsarbetet. *Det är inte bara en standard som skall fram, det handlar också om utbyte inom industri och dess*

intressenter. Den aspekten dör i ett zoom-möte. Det påpekas att det finns klara fördelar med det fysiska mötet för att diskutera vissa mer invecklade frågor och inte minst för möjligheten till nätverkande. Det sociala man får vid fikapauser och vid lunch är värt väldigt mycket. Det fysiska mötet anses också vara viktigt för nya deltagare och för att de ska komma in i gruppen och arbetet.

Blandningen mellan fysiska möten och distansmöten lyfts som ett framgångsrikt koncept. Det går att lösa mycket med virtuella möten. Svåra tekniska frågor och frågor där det finns inneboende konflikter eller tydliga skillnader i tolkning behöver ofta redas ut i fysiska möten. Men det sparar mycket restid och kostnader att arbeta effektivt och lösa så mycket som möjligt virtuellt.

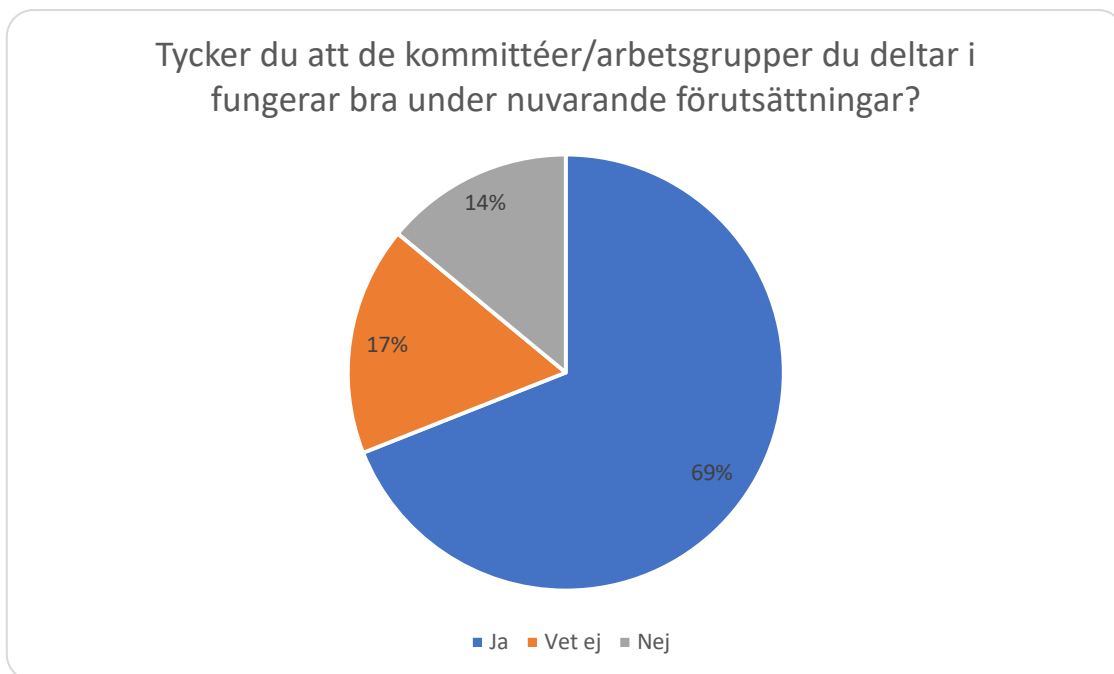
I svaren framgår att vissa kommittéer redan idag har upplägg med ett fysiskt och tre distansmöten per år. Ett par andra menar att 75-80 % av mötena kan vara på distans medan 20-25 % bör hållas fysiskt. Upplägg med varannat möte på distans har också föreslagits.

18 % förespråkar fysiska möten främst för att det ger en bättre kontakt med övriga deltagare. Det anses att det inte går att ersätta de diskussioner man har på fysiska möten med digitala former. Det lyfts fram att främst arbetsgruppsmöten bör hållas genom fysiska möten och att man utan det fysiska mötet saknar det sociala och möjligheten att snappa upp annan aktuell information.

Även i denna svarsgrupp öppnar man upp för inslag av distansmöten men att huvuddelen av mötena bör vara fysiska. *Vi har gärna småmöten i arbetsgrupper för specifika frågor delat fysiskt/distans men det är väldigt viktigt att träffas då och då.*

Bland de 10 % som förespråkar distansmöte lyfts det fram att *distans är ett effektivt sätt att hålla möten, för såväl miljö, kostnad och tid* och att det sällan "krävs" att träffas fysiskt. Bland dessa 10 % finns det inslag av fysiska möten. *Tycker huvuddelen av mötena bör vara digitalt, men det kan vara bra att träffas fysiskt någon gång också.*

Fråga 9

69 % anser att kommittén/arbetsgruppen man deltar i fungerar bra trots de rådande omständigheterna orsakade av Coronapandemin. Om det fungerar eller inte anses av flera vara personberoende av den som leder mötena. Det anses också att det går relativt bra men att det börjar synas en trötthet bland deltagare för online-möten.

För de flesta fungerar det bra även om situationen inte är optimal. *Sedan finns det alltid minst en digital dinosaurie i varje grupp som kräver mycket tid och tålamod av övriga deltagare.*

Bland de 14 % som anser att det inte fungerar bra anger en respondent att convenern inom en arbetsgrupp inte vill använda distansmöten och att drivkraft saknas, något som hade kunnat hanterats bättre vid ett fysiskt möte. Andra anger inställda möten och att det känns som att arbetet har avstannat.

En åsikt är att det är viktigt att ha en bred förankring i Sverige men att distansmöten lätt segregerar i aktiva och passiva deltagare, något som respondenten menar utarmar standardiseringsarbetet på sikt. För ordföranden kan det vara en utmaning att vara inkluderande vid distansmöten.

Av de 17 % som svarat "vet ej" anger flera att de inte hört något från sekreteraren i sin grupp, inte blivit kallade till möte eller att det varit för få möten för att frågan ska kunna besvaras. Flera är också nya i verksamheten och har inte kommit in i arbetet ännu.

Fråga 10 – Ser du några nya utmaningar för ett lyckat standardiseringsarbete i och med Covid-19?

Nedan redovisas alla kommentarer som gavs

- *Den digitala eran har kommit, med både positiva och negativa delar*
- *Saker kommer ta längre tid.*
- *Nergång i ekonomi och därmed mindre standardisering*
- *Det är alltid svårt att komma in som ny om man inte träffas och vet vilka vi alla är.*
- *Språkbarriärer, som blir tydligare när inte kroppsspråk och andra kommunikationsformer stödjer dialogen. Skillnader i nätverkskvalitet runt om i världen som gör det svårare för vissa regioner att få stabila uppkopplingar under lång tid.*
- *Internationellt deltagande*
- *Fungerar ok i det korta perspektivet men blir en stor utmaning i det långa perspektivet om vi inte kan ses fysiskt.*
- *Om vi får till fler distansmöten så är svaret nej.*
- *Behovet av fysiska möten, komplement till videomöten har jag inte helt klart för mig idag.*
- *De länder/företag som inte har en utbyggd digital infrastruktur har haft svårt att delta.*
- *Ja*
- *Det är inte bara resor i Sverige som påverkas. Enbart digitala möten blir inte bra på lång sikt. Men bra besparing i tid och pengar om de flesta mötena hålls digitalt.*
- *För att webbmöten ska fungera bra bör man känna personerna som sitter på andra sidan. Dvs fysiska möten är också ett behov.*
- *Not more. Physical meeting is necessary after CV-19*
- *En utmaning är väl att AI tar över standardiseringen om fysiska möten uteblir i framtiden.*
- *Diskussioner av viktiga dokument och tillhörande beslutsprocessen om dokumentens utveckling är minst sagt krångligt i och med att det inte blir några fysiska möten.*
- *UTMANINGAR: Mötestekniken är svårare "digital jag-begär-ordet"-mekanism fattas och parallell-chatt inom en undergrupp är tidsödande samt drar uppmärksamheten från huvudmötet — Inte UTMANINGAR men PROBLEM (dvs sådant som kanske inte kan lösas): Antalet VERKLIGA aktiva minskar men totalantalet deltagare ökar och kan missuppfatta ett och annat eftersom de inte har någon att fråga under pauser.*
- *Större krav på mötesledaren att se till att alla känner sig "sedda" och kommer till tals. Alla måste lära sig tekniken, och att ansluta i god tid innan. Frustrerande när mötesstarten försenas på grund av tekniskt strul, dålig anslutning, dålig utrustning och bristande kunskap.*
- *Det digitala fungerar så bra och gör att flera kan delta, men utan det personliga mötet så blir det nog urvattnat. Då kanske man får börja med aktiviteter vid sidan av TK-möten i stil med SIS maskinsäkerhetsdag, där man träffas utan TK-möten.*

- Nej
- *Det finns både för- och nackdelar att inte ses fysiskt i arbetsgrupperna.*
- *Technical discussions is difficult and common understanding is not easy to be established.*
- *Att hitta bra jämvikt mellan fysiska och digitala möten.*
- *Svårare med stora möten på distans om man vill göra sin röst hörd. Det finns även tendens att vissa trycker igenom önskemål/beslut då kan vara svårare att mobilisera en opinion mot förslag som kommer upp oannonserat på distansmötena.*
- *Att Zoom inte accepteras av en hel del företag vilket krånglar till det när man ska visa dokument som ligger på arbetsdatorn om man inte först gjort dem tillgängliga på privat dator. Att vi inte kan mötas fysiskt med dess möjligheter till relationsskapande och möjligheter till bilaterala diskussioner under fikapausar, kreativa diskussioner mm.*
- Nej
- *Egentligen inte, men intressant att notera att ni har börjat grunna på detta. Hos oss har vi lärt oss mycket av den nya verkligheten.*
- *Just nu ser jag inga utmaningar.*
- *Det är det här med vid-sidan-om-pratet. Jag tror att (tyskarnas idéer om) agila arbetsformer kan ta fart i och med det här.*
- *Att jobba med framtidsfrågor, starta upp nya initiativ etc är svårt.*
- *Att de internationella mötena hålls via digitala plattformar är en fördel. Med tanke på reskostnader m m bör det vara den normala mötesformen för internationella möten.*
- *Diskussion för att nå konsensus är en utmaning att genomföra digitalt.*
- *Det är svårt att komma ny in i en standardgrupp om man bara har distansmöten*
- *Ja, vi måste få till fungerande distansmöten i min arbetsgrupp*
- *Svårt att kompensera för korridors- och fikadialog. Svårare för nya deltagare att lära känna alla ordentligt.*
- *Digitala plenarmöten kommer att bli en begränsning om Covid-19 håller i sig under flera år.*
- *Att interagera bättre i digitala möten.*
- *Deadlines för olika dokument kan vara svårare att träffa.*
- *Behovet av mycket tid på förberedelser för mötesordförande då diskussionerna måste styras mer. Den största utmaningen för oss i vår bransch är att standardiseringen blir mer komplex då vi får alltmer beroenden mellan standarder som är sammantaget blir svårt att överblicka.*
- *Standardisering bygger på samarbete och samförstånd, det är inte enkelt med Zoom*
- *Vi kommer att tappa kontinuitet i arbetet*
- *Tycker det fungerar ganska bra.*
- *En utmaning är säkerheten och möjligheten att få använda de olika kommunikationsplattformarna som finns. Zoom tror jag inte vi får använda nu. Möjligtvis är det okay via webbläsare och då vet jag inte om det försvinner en eller annan funktionalitet jämfört med att ladda ner applikationen.*

- *Kravet på att verkligen läsa dokument som CD, etc blir större. Det räcker inte med att bara ha åsikter på möten. Det krävs nog mera tid för mötesledare för att förbereda möte. Ett sätt att effektivisera detta skulle vara utökad aktivitet, med mail, etc mellan möten. Men det tar ju också tid, vilket är den stora bristvaran.*
- *Förhindra corona-spridning vid kommande fysiska möten.*
- *Hur man hantera nya individer då det är svårt att lära känna personer via online möten och pressade agendor.*
- *Formal deltagande utan engagemang från de experter som gör standardiseringsarbete utöver sina arbetsuppgifter*
- *Svårare att få alla att komma till tals. Även om det kan vara fler deltagare än vanligt så är det också tystare än vanligt.*
- *Nej.*
- *Att bibehålla intresset bland deltagarna, ett digitalt möte kan man lättare avvara/smita ifrån.*
- *Egentligen inte.*
- *Konstiga arbetstider, då vi arbetar i planerad tidzon. USA, Europa och Kina/Japan tillämpas inom gruppen, vilket får sina utmaningar men fullt hanterbart.*
- *Svårigheter att samla hela arbetsgrupper i digitala möten.*
- *Hur gör man för att komma till en bättre nivå på möten än det var innan Covid-19?*
- *Ja, om restriktioner blir långvariga.*
- *Frågan är hur standardiseringen utanför SEK påverkas. Inom ETSI har verksamheten avtagit till viss del. Det finns större behov av fysiska möte där.*
- *Fungerar bra idag. Deltagare har kännedom om varandra. Smidighet i möten kan eventuellt påverkas i framtiden för de fall många nya tillkommer utan att man lärt känna varandra*
- *Nej*
- *Begränsningar i resande och internationella möten kan fortsätta. Hur löser IEC detta för att få till ett meningsfullt och effektivt arbete?*
- *Bakgrundsarbete som naturligt pågår i pauser/kvällar/lunch försvinner med digitala möten.*
- *Tror det drar ut på tiden, mindre effektiva möten.*
- *Nej*
- *Jag tror att de internationella mötena behöver ske fysiskt eftersom off record diskussioner under raster och kvällar bidrar till bättre lösningar och resultat.*
- *Tålamod, det är påfrestande att sitta i timmar och bara mala standardparagrafer.*
- *Önskar min efterträdare som sekreterare i kommittén allt väl och fortsatt gott samarbete.*
- *Nej*
- *Distansarbetet*
- *Zoom är ej ett accepterat som program pga säkerhetsaspekter.*
- *Vad är det nya normala? Ingen vet? Svårt att uttala sig om frågan. Kan tänka mig att många arbetsgivare skär i resebudgeten för kommande år och frekvensen av fysiska möten kommer att begränsas. Om distansmöten ska bli det normala behöver en*

- utveckling ske så att alla kan vara med på lika villkor. Idag finns det problem med uppkopplingar mellan system och stabilitet på nätet då många sitter i hemmet och arbetar. Det finns en potential att säkerställa förutsättningar för distansmöten*
- *Egentligen inte. Det finns alla möjligheter att hålla möten på distans och med lite extra teknik kan man framgångsrikt få med deltagare på distans även i fysiska möten.*
 - *Inte direkt.*
 - *Jag tror att insamling och värdering av erfarenheter av omställningen för Covid-19 kan bidra med idéer för input och utveckling av standardiseringsarbetet.*
 - *Jag tror det kan vara svårare att finna nya behov av standardisering (kanske därför att vår grupp trampar jungfrulig mark).*
 - *Ekonomisk påverkan. Nedskärningar är inte bra för långsiktiga investeringar som standardarbete är.*
 - *Svårt att få en överblick, TK-IoT har inlett samarbete med TK57, men skulle vi samarbeta med fler TK, vilka?*
 - *För att inte spräcka tidplaner, får man nog nöja sig med mindre ändring i std.*
 - *Organization will restrict travel in future to further reduce cost. So physical meetings would be less attended.*
 - *genom distansmöten så blir det viktigare med framförhållning och dagordning så man kan vara mer förberedd innan möten.*
 - *Nej*
 - *Verktygen för digitala möten behöver utvecklas. Vi behöver ekvivalenten till att några personer står och diskuterar vid ett white-board*
 - *Svårare att lära känna nya deltagare/ledamöter.*
 - *Blir distansmöten mera förekommande, kanske SEK skulle gå ut på ett bredare sätt (mässor) och förklara fördelarna med ett deltagande, under "bättre" förutsättningar. Mindre resande, vilket minimerar kostnader. Kanske avgifterna för deltagande kan sänkas....*
 - *Det lilla extra som sägs innan och efter möten, som ibland kan vara väldigt bra, saknas.*
 - *Det drar ut på tiden med att få uppdatera nya standarder.*
 - *Minskat resande och engagemang i o m uteblivna f-to-f möten kan påverka resultaten. Resande är på gott och ont men ibland en "bonus" om mötesorten är något som man "privat" vill passa på att besöka.*
 - *Inte på den nivå som jag deltagit/deltar*

"Möten på distans funkar bra, men på lite längre sikt behöver man träffas, det personliga mötet är viktigt annars finns en risk för stagnation."
